

04/20**Finanční prostředky poskytované v rámci podpůrných programů Evropské unie ISPA a PHARE na opatření ke zlepšení životního prostředí**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2004 pod číslem 04/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Brandt.

Cílem kontroly bylo prověřit čerpání finančních prostředků Evropské unie včetně prostředků státu na vybrané projekty v období přípravy integrace České republiky do evropských struktur.

Kontrola byla zaměřena na finanční prostředky poskytované v rámci podpůrných programů Evropské unie ISPA a Phare na opatření ke zlepšení životního prostředí.

Kontrolu provedly v období od června 2004 do prosince 2004 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru životního prostředí a zemědělství a z územních odborů střední Čechy, severozápadní Čechy, jižní Čechy, jižní Morava a střední Morava.

Kontrolovaným obdobím byla léta 1999 až 2003, v případě věcných souvislostí i období předcházející a navazující.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále také „MF“);

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“);

Státní fond životního prostředí České republiky (dále také „SFŽP“);

Centrum pro regionální rozvoj České republiky (dále také „CRR“);

vybraní příjemci finančních prostředků:

statutární město Brno; statutární město České Budějovice; statutární město Olomouc; statutární město Ostrava; Český hydrometeorologický ústav; Jihočeský vodárenský svaz (JVS), České Budějovice; Povodí Ohře, státní podnik, Chomutov; Pražská vodohospodářská společnost a. s., Praha 1; Sdružení měst a obcí za účelem realizace kanalizace v mikroregionu Litoměřice, Litoměřice; Sdružení obcí Mikroregionu Vsetínsko, Vsetín; Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO, Jihlava; Svaz vodovodů a kanalizací ŽDÁRSKO, Žďár nad Sázavou; Vodovody a kanalizace Hodonín, a. s., Hodonín; Zájmové sdružení obcí – Vodovody a kanalizace Znojemsko, Znojmo.

Námítky, které proti kontrolním protokolům podaly tři kontrolované osoby, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách podané MF bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém VII. zasedání, konaném dne 4. dubna 2005, schválilo usnesením č. 4/VII/2005 kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Česká republika využívala prostředky zahraniční pomoci ze tří programů předvstupní pomoci Evropského společenství (dále také „ES“) – ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession), Phare (Pologne-Hongrie Actions pour la Reconversion Economique) a SAPARD (Special Accession Programme for Pre-Accession Aid for Agriculture and Rural Development).

V rámci této kontrolní akce byly kontrolovány vybrané projekty:

- **ISPA v oblasti životního prostředí** (13 projektů, tj. všechny v této oblasti);
- **povodňové projekty ISPA v oblasti životního prostředí** (13 projektů, tj. všechny v této oblasti);
- **Phare CBC:** CZ 00.12.02.01 Zlepšení hydrologických a ekologických podmínek řek Ohře a Labe, CZ 01.12.04 Litoměřice – kanalizace mikroregionu, CZ 9801.01.01 Rekonstrukce ČOV Veselí nad Moravou;
- **Národní program Phare 2000:** CZ 00.06.01 Implementační struktury pro IPPC a Integrovaný registr znečištění a CZ 00.06.02 Centrum pro hospodaření s odpady;
- **Národní program Phare 2002:** CZ 02.06.02 Posuzování vlivů na životní prostředí a CZ 02.06.04 Dodatečné vybavení Centra pro hospodaření s odpady;
- **Národní program Phare 2003:** CZ 03.04.01 Integrované prosazování práva v životním prostředí.

Základním smluvním dokumentem pro poskytování pomoci mezi Českou republikou a Komisí Evropských společenství je Evropská dohoda uzavřená 4. 10. 1993 a Rámcová dohoda mezi vládou České republiky a Evropskou komisí (dále také „EK“) o účasti České republiky na programu pomoci Evropského společenství, publikovaná ve Sbírce zákonů pod č. 207/1997. Pomoc ES je čerpána na základě Finančních memorand (dále také „FM“), která vycházejí z Rámcové dohody a vymezují způsob a množství čerpání prostředků v souladu s příslušnými programovými dokumenty.

Projekty **ISPA** byly určeny na podporu investičních projektů, které přispívají ke zlepšení infrastruktury životního prostředí a dopravy, a sloužily k přípravě na čerpání z Fondu soudržnosti Evropské unie.

Byly zaměřeny na opatření, která umožní přizpůsobit se cílům tzv. vstupního partnerství a prioritám stanoveným v Národním programu přípravy ke vstupu do Evropské unie (dále také „EU“) v oblasti životního prostředí a dopravy. ČR byla odpovědná vůči EK za zajištění finančních prostředků na spolufinancování. V rámci projektů ISPA byly rovněž podporovány projekty na řešení povodňových škod.

Projekty ISPA se řídily Nařízením Rady ES č. 1267/1999 ze dne 21. 6. 1999.

Od 1. 5. 2004 přešlo financování projektů ISPA do režimu **Fondu soudržnosti** (dále také „FS“) na základě Smlouvy o přistoupení ČR k EU. Fond soudržnosti je určen pro všechny země EU, jejichž hrubý domácí produkt na obyvatele nepřesahuje 90 % průměru zemí tzv. evropské patnáctky (měřeno v paritě kupní síly).

V roce 1994 byl zahájen Program přeshraniční spolupráce **Phare** – CBC Phare (Cross-Border Cooperation Programme), jehož hlavním cílem byla podpora hospodářského rozvoje příhraničních regionů a posilování konkurenceschopnosti českých podniků, překonávání problémů zatěžujících regiony na obou stranách hranice (znečišťování životního prostředí, nedostatečná infrastruktura), zvyšování životní úrovně obyvatel a prohlubování spolupráce mezi občany hraničních regionů.

EK v rámci Phare poskytuje také finanční prostředky na roční Národní programy Phare (dále také „NP“), které jsou zaměřeny zejména na posilování institucí – podporu národních a regionálních institucí, regulačních a kontrolních orgánů při dotváření vnitřních administrativních struktur potřebných pro převzetí legislativy ES a pro přípravu na čerpání z fondů EU a investiční podporu projektů.

Program Phare se řídí Nařízením Rady ES č. 3906/89 ze dne 18. 12. 1989.

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

II. Financování

Projekty ISPA byly financovány z prostředků EU ve výši dané FM, z prostředků SFŽP, státního rozpočtu (z kapitol Všeobecná pokladní správa /dále také „VPS“/ a MŽP) a z prostředků konečného příjemce (dále také „KP“). Povodňové projekty ISPA byly financovány z prostředků EU a konečného příjemce.

Kontrolované projekty programu CBC Phare byly financovány z prostředků EU a z prostředků konečného příjemce.

Kontrolované projekty Národního programu Phare byly financovány z prostředků EU a konečného příjemce, kterým bylo MŽP.

Tabulka č. 1 – Přehled finančních prostředků EU a prostředků státu poskytnutých na kontrolované projekty ISPA (včetně povodňových projektů) v sektoru životního prostředí (v €)

Rok	Finanční prostředky vyplacené EU	Spolufinancování ze SFŽP	Spolufinancování z kapitol VPS a MŽP	Celkem
2000	–	–	–	–
2001	3 448 605,0	–	–	3 448 605,0
2002	9 261 373,0	189 274,9	–	9 450 647,9
2003	22 008 393,6	360 538,0	1 507 702,4	23 876 634,0
2004*	12 954 866,3	226 823,6	871 494,6	14 053 184,5

* Do doby ukončení kontroly.

Tabulka č. 2 – Přehled finančních prostředků EU a prostředků státu poskytnutých na kontrolované projekty Phare (CBC a Národní program) (v €)

Rok	Finanční prostředky vyplacené EU	Spolufinancování z kapitoly MŽP	Celkem
2000	1 000 000,0	–	1 000 000,0
2001	–	–	–
2002	712 830,3	350 000,0	1 062 830,3
2003	2 364 730,7	851 805,8	3 216 536,5
2004*	1 411 566,2	–	1 411 566,2

* Do doby ukončení kontroly.

Finanční prostředky uvedené v tabulce č. 1 a č. 2 odpovídají kontrolovaným prostředkům.

III. Kontrolou zjištěné skutečnosti

1) Ministerstvo financí

MF podle § 4 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy, koordinuje příjem zahraniční pomoci. Dále podle § 37 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), MF – Národní fond koordinuje řízení finančních toků a dodržování postupů upravujících realizaci společných programů České republiky a Evropských společenství.

Národní fond (dále také „NF“) byl podle zákona č. 218/2000 Sb., ve znění platném do 30. 4. 2004, souhrn peněžních prostředků, které svěřují Evropská společnosti České republice k realizaci společných programů v ČR, a peněžních prostředků, které se pro realizaci těchto programů zavázaly poskytnout jiné zahraniční zdroje, státní rozpočet a rozpočty územních samosprávných celků a další veřejné a soukromé zdroje. Podle znění platného od 1. 5. 2004 je NF souhrn peněžních prostředků, které svěřují Evropská společnosti České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie, s výjimkou podpory pro rozvoj venkova.

• Registrace v informačním systému programového financování (ISPROFIN)

MF ve dvou kontrolovaných případech uvolňovalo finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na spolufinancování programů EU převedené na účet NF bez jejich registrace v systému ISPROFIN.

Tak tomu bylo u projektů ISPA č. 001 (Rozšíření kanalizačního systému města Ostrava) a č. 002 (Kanalizační systém města Brna), které nebyly registrované v systému ISPROFIN, přestože se jednalo o prostředky ve výši 150 mil. Kč.

Tímto postupem MF došlo ke zkreslení údajů uváděných v informačním systému.

• Vedení účetního systému Viola

Účetní systém Viola slouží pro zajištění věrného a aktuálního přehledu o toku finančních prostředků určených na financování a spolufinancování nástrojů pomoci EU. Je v něm účtováno o závazcích NF vůči implementačním agenturám (dále také „IA“) a o převodech prostředků ze zdrojového účtu na účet projektu.

V tomto systému byly zjištěny nesrovnalosti, neboť

- finanční operace realizované před datem spuštění systému Viola byly v systému hromadně evidovány Národním fondem k 31. 12. 2001. Na Centrální finanční a kontraktační jednotce (organizační složka MF, dále také „CFCU“) byly však do systému Viola zpětně vkládány údaje o vystavených žádostech shodných projektů podle skutečného data vystavení. Postup evidence tedy nebyl sjednocen;
- se neshoduje počet žádostí vystavených CFCU pro NF s počtem žádostí přijatých NF;
- nesrovnalosti se týkají i operací, které byly do systému Viola vkládány v době, kdy již byl plně funkční (tj. ve druhé polovině roku 2002); v některých případech se datum skutečně vystavené žádosti lišilo od data žádosti evidovaného v systému Viola, a to i o několik měsíců;
- systém Viola v sestavě „vystavené žádosti“ obsahuje sloupec „částka“ pro evidenci požadovaného objemu. V některých případech MF do tohoto sloupce místo požadované částky uvádělo částky, které byly od EK skutečně přijaty. (Jedná se např. o evidenci v rámci Národního programu Phare 2000 a v rámci projektů Phare CZ 00.06.)

• Přesuny finančních prostředků mezi programy Phare

Ve finančních memorandech programů je přesně stanoveno, na která konkrétní opatření se prostředky Evropského společenství vztahují. MF nedodrželo ustanovení jednotlivých finančních memorand tím, že bez souhlasu EK dočasně převádělo finanční prostředky na opatření, která byla upravena jinými FM. V průběhu roku byly tyto prostředky vráceny. Tyto skutečnosti vyplývají z 1. a 2. sloupce tabulky č. 3.

Tabulka č. 3 – Výběr z přehledu převodů Národního fondu mezi programy Phare
(zdroj informace MF)

Z programu číslo	Do programu číslo	Částka v €	Datum převodu	Datum vrácení	IA
CBC Německo 2000 CZ0012	LSIF 5 – CZ9910	1 200 000	19. 11. 2001	5. 12. 2001	CRR
CBC Německo 2000	CBC Slovensko 99	700 000	1. 8. 2002	11. 9. 2002	CRR
CBC Německo 2000	CBC Německo 99 CZ9914	1 500 000	11. 9. 2002	22. 1. 2003	CRR
LSIF 5 – CZ9910	NP 2000	519 709	18. 9. 2002	1. 10. 2002	NROS*
NP 2001	NP 2000	1 300 000	24. 9. 2002	15. 10. 2002	CFCU
LSIF 5 – CZ9910	NP 2000	285 000	24. 9. 2002	15. 10. 2002	CFCU
CBC N 2001	NP 2001	2 000 000	17. 12. 2002	8. 7. 2003	CFCU
NP 2002	NP 2000	3 201 703	30. 1. 2003	8. 7. 2003	CRR
NP 2002	NP 2000	1 850 000	12. 2. 2003	8. 7. 2003	CFCU
NP 2002	NP 2001	2 780 000	12. 2. 2003	8. 7. 2003	CFCU
NP 2002	NP 2001	1 775 703	17. 2. 2003	8. 7. 2003	NROS
NP 2002-část I	NP2002-část II	60 000	9. 7. 2003	29. 8. 2003	CFCU
NP 2001	NP 2002-část I	3 517 257	15. 11. 2004		CFCU, NROS

* NROS – Nadace rozvoje občanské společnosti.

2) Ministerstvo životního prostředí

MŽP koordinovalo investiční projekty v rámci projektů ISPA a provádělo výběr a posuzování projektů včetně jejich sledování. Bylo zodpovědné za přípravu, koordinaci a celkovou implementaci projektů ISPA v sektoru životního prostředí. Odpovědnost za implementaci projektů ISPA vykonávalo MŽP prostřednictvím sektorového schvalujícího úředníka (dále také „SAO“).

Odpovědnosti SAO byly definovány v Memorandu o porozumění o využívání Národního fondu pro program ISPA ze dne 13. 12. 2000, podepsaném vládou ČR a Evropským společenstvím, uveřejněném v č. 19/2001 Sb. m. s., (dále jen „Memorandum“) a vyplývají dále z usnesení vlády ze dne 14. 2. 2001 č. 149, ke koordinačním a implementačním strukturám programu ISPA, kterým bylo ministru životního prostředí uloženo zajištění implementace projektů ISPA pro sektor životního prostředí.

• Výkon funkce SAO

Memorandum v čl. 6 (Finanční dohody) mj. stanoví:

„1. Národní schvalující úředník uzavírá finanční dohody s každým Sektorovým schvalujícím úředníkem stojícím v čele Implementační agentury odpovědné za ISPA. Tyto dohody se budou vztahovat na veškerá opatření spolufinancovaná z ISPA v sektoru příslušné Implementační agentury.“ (Národním schvalujícím úředníkem byl 1. náměstek ministra financí.)

Do funkce SAO v oblasti životního prostředí byl jmenován 1. náměstek ministra životního prostředí. Jmenovaný SAO převedl 80 % povinností (19 z 23) stanovených v **Dohodě o financování realizace projektů ISPA prostřednictvím implementační agentury** (to je tzv. finanční dohoda podle Memoranda) na svého zástupce.

Výkon funkce SAO byl pouze formální, neboť SAO nestál v čele implementační agentury odpovědné za projekty ISPA (tj. CRR a SFŽP) a neměl dostatečný přehled o stavu projektů zejména u CRR, které je v působnosti Ministerstva pro místní rozvoj (dále také „MMR“).

• Plnění povinností

Přestože MŽP podle Memoranda **odpovídá za vedení dokumentace k projektům ISPA, nemělo úplnou evidenci žádostí** o převod prostředků, faktur, platebních příkazů a dalších dokumentů **ke dvěma projektům ISPA** (tj. č. 001 Rozšíření kanalizačního systému města Ostrava a č. 002 Kanalizační systém města Brna, kde IA je CRR, tedy jiný resort), **neboť převážná část agendy týkající se těchto projektů je uložena na CRR nebo na NF.**

MŽP nepostupovalo podle ustanovení § 1 odst. 10 zákona č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, které stanoví:

„Ministerstvo rozhodnutí ministra o použití prostředků Fondu zveřejňuje.“

Bylo zjištěno, že **rozhodnutí ministra** o poskytnutí finančních prostředků ze SFŽP, kde SFŽP vystupuje jako subjekt spolufinancující projekty ISPA, **nejsou zveřejňována.**

• Činnost MŽP při realizaci projektů Phare

MŽP bylo konečným příjemcem finančních prostředků mj. u projektu Phare CZ 02.06.02 Posuzování vlivů na životní prostředí a u projektu Phare CZ 02.06.04 Dodatečné vybavení Centra pro hospodaření s odpady.

U projektu Phare CZ 02.06.02 **MŽP nedodrželo termín pro vypracování podkladů** pro investiční část akce, čímž došlo ke zdržení výběrového řízení. Důvodem byly změny požadavků, dlouhotrvající provádění úprav v analýze potřeb, revize v projektové fiši a jejich opožděné předložení a nekompletní zdůvodnění změn. **To vedlo k tomu, že musel být podepsán dodatek k FM, který prodloužil období pro uzavření kontraktu o tři měsíce.**

U projektu Phare CZ 02.06.04 **MŽP nedodrželo termín pro vypracování podkladů.** Změny dokumentace vypracovávalo zdlouhavě a vzhledem k nedostatečné kvalitě byly dokumenty na základě připomínek MF dvakrát vráceny k přepracování. Při nesplnění konečného termínu pro uzavření kontraktu s vítězem výběrového řízení, tj. do 31. 3. 2005, **reálně hrozí, že zbývající finanční prostředky (cca ve výši 650 000 €) budou realokovány na jiné programy (i mimo ČR).**

3) Státní fond životního prostředí ČR

SFŽP byl usnesením vlády ČR ze dne 14. 2. 2001 č. 149, ke koordinačním a implementačním strukturám programu ISPA, pověřen **implementací projektů ISPA** v oblasti životního prostředí. Na základě usnesení vlády ze dne 11. 2. 2004 č. 125, k Implementačnímu systému Fondu soudržnosti, **se stal implementační agenturou** a dle příkazu ministra životního prostředí č. 26/2003 ze dne 4. 12. 2003 **platební jednotkou pro FS.**

• Plnění povinností

SFŽP neplnil důsledně povinnosti, které mu vyplývají ze Smlouvy o rozdělení úkolů a odpovědností při realizaci projektů ISPA a ze Smluv o realizaci projektů ISPA:

- Podle výše uvedených smluv **odpovídá SFŽP za ověřování faktur před platbou konečnému příjemci.** Povinnou přílohou faktury je zjišťovací protokol včetně rekapitulace čerpání prostředků, soupisu provedených prací, položkového rozpisu prací atd. U dvou projektů **SFŽP dostatečně neověřil správnost fakturace.**
- Ze šesti kontrolovaných akcí **překročil** u jednoho projektu ISPA ve dvou případech o několik měsíců 40denní **lhůtu** na ověření věcné a formální správnosti faktur.
- Ze šesti kontrolovaných akcí provedl u čtyř akcí **ověření závěrečného vyhodnocení akce** (dále také „ZVA“) a **definitivní přiznání dotace po více než dvou měsících,** a v jednom případě dokonce až po 14 měsících od doručení ZVA konečným příjemcem. Ve většině smluv je však konstatováno, že SFŽP zaujme stanovisko k ZVA do 2 měsíců po doručení ZVA.
- **Dostatečně neprověřoval ZVA, a v jednom případě dokonce definitivně přiznal dotaci, přestože příjemce dotace nedodržel jednu ze závazných podmínek stanovených**

v rozhodnutí ministra o poskytnutí finančních prostředků ze SFŽP a ve smlouvě, tj. **provedení výběru dodavatele podle zákona č. 199/1994 Sb.**

4) Koneční příjemci

Kontrolou u příjemců bylo zjištěno **nesplnění některých podmínek obsažených ve Smlouvách o realizaci projektu ISPA:**

- ve dvou případech nebyl zřízen zvláštní účet nebo podúčet pro projekt;
- ve dvou případech nebyl veden Deník víceprací (méněprací) a nebyly zpracovávány změnové listy;
- ve dvou případech KP nezveřejnil text výzvy k podání nabídky na zhotovení veřejné zakázky na centrální adrese;
- stejný KP vypsal v roce 2002 výběrové řízení podle § 49a zákona č. 199/1994 Sb., po kterém zjistil, že nabídky přesáhly finanční limit (tj. 2 500 000 Kč) stanovený pro provedení výběrového řízení podle § 49a zákona a soutěž zrušil. Nevypsal však výběrové řízení dle § 49, ale zakázku rozdělil na dvě části a zadal ji výzvou podle § 49b. Celkový peněžní závazek činil 2 670 000 Kč.

IV. Ostatní nedostatky a nedostatky společné pro několik kontrolovaných osob

1) Nedostatky při uzavírání smluv

- **Podpis finančního memoranda byl u některých projektů opakovaně pozdržen**, protože nebylo předem zajištěno dostatečné národní spolufinancování. U tří projektů ISPA **bylo FM českou stranou podepsáno v rozmezí 5 – 8 měsíců od podpisu EK.**
- **Z důvodu nezajištění spolufinancování nebyla využita možnost žádat o první část zálohové platby ihned po podpisu FM.** Ve většině případů žádalo MF o zálohy mnohem později, protože nebyla jistota, že by se záloha do 12 měsíců začala čerpat tak, jak ukládá FM.
- **Smlouvy o spolufinancování a realizaci projektu ISPA byly ve dvou případech uzavírány s retroaktivní účinností**, tzn. že k plnění dohodnutých podmínek (vztahujících se zejména k výběrovým řízením) zavazovaly účastníky až s několikaměsíčním zpožděním, kdy již výběrová řízení byla realizována.

2) Nepřipravenost na přechod projektů ISPA na Fond soudržnosti po vstupu ČR do EU

- **Do doby ukončení kontroly nebyly aktualizovány některé smluvní vztahy**, které bylo nutné po vstupu ČR do EU a přechodu financování projektů ISPA do režimu Fondu soudržnosti upravit. Důsledkem toho bylo, že **KP**, jejichž projekty byly realizovány prostřednictvím CRR, **nebyli k datu ukončení kontroly v žádném smluvním vztahu se SFŽP**, přestože se SFŽP stal platební jednotkou. **Smlouvy o spolufinancování v některých ustanoveních ztratily platnost a obsahovaly nepřesné nebo neplatné údaje.**
- **Některé dokumenty a smlouvy upravující pravidla Fondu soudržnosti** (např. Směrnice MŽP č. 11/2004, o implementaci projektů Fondu soudržnosti, Metodika certifikace výdajů Fondu soudržnosti, Manuál pracovních postupů Zprostředkujícího subjektu FS – MŽP, Dohoda o přípravě a implementaci projektů financovaných z Fondu soudržnosti Evropské unie mezi MŽP a SFŽP) **byly vydány a podepsány až po vstupu ČR do EU.**

3) Zdržení financování po přechodu projektů ISPA na Fond soudržnosti – finanční prostředky ze zahraničí a finanční prostředky spolufinancování

- **V dostatečném časovém předstihu před přechodem projektů ISPA do Fondu soudržnosti nebylo mezi zúčastněnými stranami (MMR, MF, MŽP a CRR) určeno, kdo rozhoduje o finančních prostředcích poskytovaných ze státního rozpočtu.**

Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondu soudržnosti neupravuje pravidla pro nakládání s prostředky státního rozpočtu a **pro finanční prostředky spolufinancování ze státního rozpočtu nebyla určena platební jednotka.**

CRR nemělo jasné informace o tom, zda je oprávněno vyplácet finanční prostředky státního rozpočtu. Ministerstvo pro místní rozvoj – řídicí orgán nejdříve určilo platební jednotkou pro prostředky státního rozpočtu SFŽP, následně MF určilo platební jednotkou pro tyto prostředky CRR.

Tento postup byl příčinou **zdržení vypláčení finančních prostředků** vyčleněných ze státního rozpočtu pro dva projekty ISPA (č. 001 a č. 002).

- **Zdržení ve financování projektů ISPA** po přechodu projektů ISPA do Fondu soudržnosti ovlivnilo i proces financování projektů z prostředků EU.

Koneční příjemci museli řešit toto zdržení opatřeními v rámci vlastních rozpočtů, čímž byli mnohdy postaveni do obtížné situace.

V. Shrnutí a vyhodnocení

V rámci prováděné kontroly projektů ISPA v sektoru životního prostředí, včetně povodňových projektů a příslušného spolufinancování, podpory SFŽP, vybraných projektů CBC Phare a projektů Phare z Národních programů včetně jejich spolufinancování, činil **kontrolovaný objem prostředků cca 57 mil. € (cca 1 700 mil. Kč).**

Při kontrole nebyly zjištěny případy použití prostředků pomoci ES v rozporu se stanoveným účelem.

Kontrolou bylo zjištěno, že národní spolufinancování projektů ISPA v sektoru životního prostředí nebylo zajištěno v dostatečném předstihu, takže byl opakovaně **pozdržen podpis Finančních memorand.** Ze stejného důvodu byly **odkládány i žádosti o první část zálohových plateb (cca 20 %).**

Smlouvy o spolufinancování a realizaci projektu ISPA byly uzavírány až dodatečně s několikaměsíčním zpožděním.

Dále byla zjištěna **nepřipravenost na přechod projektů ISPA do Fondu soudržnosti po vstupu ČR do EU** – nebyly např. **aktualizovány některé smluvní vztahy**, došlo ke **zdržení financování** jak z prostředků EU, tak z prostředků národního spolufinancování. Toto zdržení ve financování projektů ISPA museli koneční příjemci řešit opatřeními v rámci vlastních rozpočtů, čímž byli mnohdy postaveni do obtížné situace.

Některé **dokumenty, směrnice a manuály upravující pravidla Fondu soudržnosti vydalo MŽP a MF až po několika měsících po vstupu ČR do EU.** Metodika upravující **disponování s prostředky ze státního rozpočtu** dvou projektů ISPA byla **řešena až v průběhu měsíce listopadu a prosince 2004**, kdy finanční situace konečných příjemců začala být obtížná. **Dohoda o přípravě a implementaci projektů financovaných z Fondu soudržnosti Evropské unie mezi MŽP a SFŽP byla podepsána také až po vstupu ČR do EU.**

Sektorový schvalující úředník nestál v čele implementačních agentur, a proto neměl dostatečný přehled o stavu projektů.